

นิสิตวนศาสตร์ มก. และ นศ. ลาวลุยป่าเวียงจันทน์ ฝึกภาคสนามศึกษาระบบนิเวศป่าไม้ และสัตว์ป่า

นิสิตและอาจารย์คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์(มก.) ลงฝึกภาคสนามร่วมกับ นักศึกษาจากมหาวิทยาลัยแห่งชาติ ประเทศ สปป. ลาว ลุยป่าเมืองสังทอง นครเวียงจันทน์และศึกษาระบบนิเวศลุ่มน้ำโขง ใช้ชีวิตร่วมกับชนพื้นเมืองลาวกว่า 2 สัปดาห์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นริศ ภูมิภาคพันธ์ รองหัวหน้าภาควิชาชีววิทยาป่าไม้ คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กล่าวถึงการฝึกภาคสนามร่วมไทย - ลาว ในวิชาชีววิทยาป่าไม้ภาคสนาม และ วิชาวิทยาศาสตร์สัตว์ป่าและทุ่งหญ้าภาคสนาม **Thai - Lao Joint Practice in Courses of Field Forest Biology & Field Wildlife and Range Science** ว่า เริ่มจากข้อตกลง MOU ระหว่างภาควิชาชีววิทยาป่าไม้ คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และคณะป่าไม้ มหาวิทยาลัยแห่งชาติ ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ที่มีเจตนารมณ์ในการสนับสนุนให้คณาจารย์และนิสิตคณะวนศาสตร์ไปฝึกงานภาคสนามที่มหาวิทยาลัยแห่งชาติ ประเทศ สปป. ลาว เพื่อกระชับความสัมพันธ์ เชื่อมโยงความร่วมมือ และถ่ายทอดวิชาการป่าไม้ร่วมกัน

การฝึกภาคสนามหลักสูตรวิชานี้นอกจากจะเป็นการตอบสนองต่อบันทึกร่วมมือทางวิชาการแล้ว ยังเป็นการสร้างประสบการณ์การทำงานจริงซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการทำงานด้านป่าไม้และการจัดการทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่าของทั้งไทยและลาวในอนาคตด้วย โดยทางเกษตรศาสตร์ได้ส่งอาจารย์ 7 คน นิสิตปริญญาตรี 29 คน และนิสิตปริญญาโท 1 คน ไปฝึกภาคสนามร่วมกับนักศึกษาลาวจำนวน 19 คน ใช้ชีวิตร่วมกันทั้งหมด 17 วัน ณ บริเวณป่าฝักหัดและสาชิตซึ่งตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือของเวียงจันทน์ , ศึกษาระบบนิเวศแม่น้ำโขงในพื้นที่บ้านนาสา นครหลวงเวียงจันทน์ , เก็บข้อมูลด้านเศรษฐกิจและสังคมในบริเวณ บ้านนาปอ บ้านหนองบัว บ้านกล้วย บ้านห้วยตม และบ้านนาสา โดยมีเนื้อหาการเรียนการสอนภาคสนามครอบคลุมเกี่ยวกับชีววิทยาป่าไม้ทั้งหมด อาทิ การวางแผนศึกษาสังคมพืช , การประมาณระยะทางแบบนับก้าวเดิน **pacing technique** , การศึกษาชนิดพรรณไม้และระบบนิเวศวิทยาป่าไม้ , การศึกษาและจำแนกชนิดสัตว์ป่า , การเก็บตัวอย่างและวัดขนาดสัตว์ป่า , เทคนิคการบันทึกเสียงสัตว์ป่า นก และสัตว์สะเทินน้ำสะเทินบก , ศึกษาชนิดและจำนวนนกตามสภาพถิ่นที่อาศัยและปัจจัยแวดล้อม , ศึกษาชนิดพืชอาหารที่สัตว์ป่ากิน , การแกะรอยสัตว์ป่า , เทคนิคการจับงู การบรรจุเคลื่อนย้าย และจำแนกชนิดเบื้องต้น เป็นต้น ซึ่งนิสิตที่ลงฝึกงานภาคสนามจะต้องอดทนต่อปัจจัยแวดล้อมที่ยากต่อการดำรงชีพ คือ สภาพอากาศ ที่พักอาศัย การดำรงชีพในสภาวะขาดแคลนน้ำ และความหุงต้มของสัตว์เลื้อยคลานมีพิษต่างๆ ไม่ว่าจะเป็น ตะขาบ แมลงป่อง และ งู ซึ่งงูมีพิษที่พบระหว่างการฝึก

ภาคสนามในครั้งนี้ เช่น งูเห่า งูกะปะ และงูเขียวหางไหม้ ซึ่งเป็นที่น่าสนใจของนิสิตที่เรียนด้านสัตว์ป่า และก็เป็นที่น่าหวาดระแวงและต้องเพิ่มความระมัดระวังมากขึ้นสำหรับหลักสูตรภาคสนามครั้งนี้

น.ส.สุภาพรรณ พุ่มจันทร์ นิสิตภาควิชาชีววิทยาป่าไม้ คณะวนศาสตร์ มก. เล่าถึงความหลากหลายของชนิดพันธุ์พืชในป่าภูผาเดือนสูง นครเวียงจันทน์ ว่าส่วนใหญ่เป็นป่าไผ่ สภาพแวดล้อมค่อนข้างสมบูรณ์แต่ถ้าเปรียบเทียบกับบ้านเราแล้วไทยเรามีพื้นที่ป่าที่สมบูรณ์กว่ามาก ป่าลาวช่วงกลางวันมีอุณหภูมิอยู่ที่ประมาณ 40 - 42 องศาเซลเซียส ซึ่งค่อนข้างร้อนมากทำให้การสำรวจป่าช่วงกลางวันลำบากมากกว่าปกติเพราะจะเดินทางเข้าป่าไปไม่ได้ไม่ไกลมากนัก แต่สำหรับสิ่งที่ตื่นเต้นสำหรับพวกเราคือการลงไปวางแปลงสำรวจกลุ่มน้ำโขงเพื่อศึกษาพันธุ์ไม้ น้ำ และไม้ครึ่งบกครึ่งน้ำ การลงสำรวจกลุ่มน้ำโขงไม่ใช่เรื่องง่ายเพราะแม่น้ำโขงมีความกว้างมาก ดังนั้นประสบการณ์ครั้งนี้จึงสอนให้เรารู้ว่าธรรมชาตินอกจากสวยงามแล้วแต่ก็ยังมีบางด้านที่น่ากลัวเหมือนกัน

ด้าน น.ส.นัฐกานต์ สูดนนท์ นิสิตภาควิชาวิทยาศาสตร์สัตว์ป่าและทุ่งหญ้า คณะวนศาสตร์ มก. เล่าถึงความประทับใจที่ได้แลกเปลี่ยนความรู้กับเพื่อนนักศึกษาชาวลาว ซึ่งในช่วงที่ไปฝึกภาคสนามนี้มีฝนตกทุกวันทำให้ได้พบสัตว์เลื้อยคลานหลายชนิด แต่ที่พบทุกวันคือ งู นักศึกษาลาวไม่เคยได้ฝึกการจับงูมาก่อนจึงเป็นงานที่ตื่นเต้นสำหรับพวกเขา แต่สำหรับนิสิตวิทยาศาสตร์สัตว์ป่าฯ ทุกคนจะต้องผ่านการฝึกแยกชนิดและฝึกการจับงูอย่างถูกวิธีเพื่อการดำรงชีวิตในป่า และเรื่องตื่นเต้นสำหรับพวกเราคือการได้พบกับห่านคอขาว หรือห่านเทาปากดำ ซึ่งเป็นห่านที่จะอาศัยอยู่ในแถบแม่น้ำโขงเท่านั้น การฝึกภาคครั้งนี้จึงเป็นกิจกรรมที่ทำให้ นิสิตได้พบธรรมชาติที่แปลกใหม่ ได้เรียนรู้วัฒนธรรมต่างถิ่น และยังสามารถสัมผัสกับประสบการณ์การใช้ชีวิตในป่าจริงๆ ด้วย

“สำหรับประโยชน์ที่ได้รับจากการไปอยู่ร่วมกันและฝึกภาคสนามกับอาจารย์และนักศึกษาลาวในครั้งนี้ สรุปรวมได้ 4 ประการ คือ

- 1.) เป็นกิจกรรมทางวิชาการระดับประเทศที่เปิดโอกาสให้คณาจารย์และนิสิตได้แสดงบทบาทการเป็นผู้นำในส่วนของงานวิชาการ รวมถึงสร้างความเข้มแข็งอดทนอันจะเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานในอนาคต
- 2.) สามารถนำไปพัฒนาการเรียนการสอน ประยุกต์ทฤษฎี วิธีการ และใช้วัตถุดิบในพื้นที่ให้เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอน
- 3.) การฝึกงานร่วมกันจะเป็นผลดีต่อความสัมพันธ์และการทำงานร่วมกันด้านป่าไม้ระหว่างไทยและลาวในอนาคต
- 4.) กิจกรรมในครั้งนี้เป็นการแลกเปลี่ยนความรู้อันจะนำไปสู่การพัฒนากระบวนการเรียนการสอน การวิจัยด้านชีววิทยาป่าไม้และสัตว์ป่าของไทยและลาว และในส่วนของความร่วมมือในอนาคตนั้น มีความเป็นไปได้ที่จะมีโครงการแลกเปลี่ยนอาจารย์และนักศึกษากัน นอกจากนี้ยังมีบางพื้นที่ของลาวที่เหมาะสมแก่การฝึกงานภาคสนามด้านวนวัฒนวิทยา การปลูกสร้างและจัดการสวนป่า , งานด้านวนศาสตร์ชุมชน ศึกษาสภาพความเป็นอยู่ของประชาชนลาว , งานด้านการรังวัดและการทำแผนที่ป่าไม้ เป็นต้น” ผศ.ดร.นริศ กล่าว